

INSTITUT ZA OCEANOGRAFIJU I RIBARSTVO SPLIT

ZNANSTVENI PROMATRAČI U RIBARSTVU

TKO SU ZNANSTVENI PROMATRAČI?

Znanstveni promatrači su ovlaštene osobe za prikupljanje podataka u ribarstvu, koje je ovlastilo Ministarstvo poljoprivrede u skladu sa Zakonom o morskome ribarstvu i Pravilnikom o uvjetima i načinu rada ovlaštenih promatrača u ribarstvu, a zapošljava ih i obučava Institut za oceanografiju i ribarstvo.

Uloga znanstvenih promatrača

Znanstveni promatrači imaju ključnu ulogu u procesu prikupljanja podataka kao osnove za formuliranje znanstvenog savjeta u svrhu postizanja održivog upravljanja ribarstvom. Znanstveni monitoring gospodarskog, rekreacijskog i sportskog ribolova na moru obuhvaća praćenje ribolovnih aktivnosti i biološko uzorkovanje, a provodi se za sve ključne ribolovne alate po pojedinim ribolovnim zonama ribolovnog mora Republike Hrvatske. Znanstveni promatrači prikupljaju podatke na ribarskim plovilima, iskrcajnim mjestima i drugim mjestima uzorkovanja. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva na svojoj mrežnoj stranici objavljuje Popis ribarskih plovila za znanstveni monitoring na kojima su promatrači dužni prioritetno obavljati uzorkovanje.

Potrebno obrazovanje

Znanstveni promatrači imaju visoko obrazovanje iz područja prirodnih, biotehničkih ili biomedicinskih znanosti te pomorsko-ribarske tehnologije. Specifične vještine promatrača uključuju identifikaciju morskih organizama, prikupljanje i obradu bioloških uzoraka morskih organizama ulovljenih tijekom ribolovnih operacija te pravilno rukovanje osjetljivim i zaštićenim vrstama. Također, znanstveni promatrači moraju završiti izobrazbu „Temeljna sigurnost na brodu” (D2 brevet).

Zadaci promatrača:

- Pratiti ribolovne aktivnosti i prikupiti podatke o ribolovnom naporu, lokaciji te podatke o ulovu, odbačaju i iskrcaju
- Prikupiti biološke podatke poput mase, dužine, spola, starosti i sadržaja želudca jedinki
- Prikupiti biološke uzorke
- Pratiti interakcije ribolovnih alata s osjetljivim vrstama morskih organizama poput morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača te morskih pasa i raža.

ČEMU SLUŽI ZNANSTVENI MONITORING?

Procjena stanja stokova

Prvi korak prema postizanju dobrog stanja ribljeg fonda i održivog korištenja živih morskih resursa je razumijevanje trenutnog stanja iskorištavanih populacija te praćenje trendova. Na taj se način procjenom stoka osigurava podloga za formiranje znanstvenog savjeta, uključujući prognozu budućeg stanja, koja omogućava donošenje odluka i određivanje najprikladnijih mjera upravljanja obnovljivim biološkim bogatstvima mora.

Smanjenje prilova i odbačenog ulova

Podaci prikupljeni u sklopu znanstvenog monitoringa koriste se za utvrđivanje sastava ulova, uključujući prilov i odbačeni ulov. Odbačeni dio ulova i prilov gospodarskih ili bilo kojih drugih vrsta riba ili drugih morskih organizama, negativno utječe na riblji fond i morski okoliš te može dovesti do smanjene mogućnosti izlova gospodarskih vrsta. Razumijevanje cjelokupnog sastava ulova i ribolovnih praksi koje negativno utječu na riblji fond i morski okoliš, preduvjet je za upravljanje i stvaranje okolišno i socio-ekonomski održivog ribarstva.

Praćenje interakcija s osjetljivim i zaštićenim vrstama

Slučajni ulov osjetljivih vrsta, poput morskih pasa i raža, morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i dr., prijetnja je morskoj bioraznolikosti i održivosti ribarstva. Putem znanstvenog monitoringa prikupljaju se podaci o interakcijama ribolovnih alata s osjetljivim vrstama, u svrhu utvrđivanja razmjera slučajnog ulova, kako bi se umanjio negativan utjecaj ribolova s ciljem očuvanja morskog okoliša i osjetljivih morskih vrsta.

Statistika

Za upravljanje ribarstvom potrebni su vjerodostojni podaci, ne samo za ciljane gospodarske vrste, već i za sve vrste koje su dio ekosustava na području na kojem se obavljaju ribolovne aktivnosti. Znanstveni promatrači su neovisan izvor podataka o sastavu ulova, prilovu i interakcijama s osjetljivim i zaštićenim vrstama tijekom gospodarskog, rekreacijskog i sportskog ribolova na moru, koji se koriste za izradu službenih statističkih izvješća Republike Hrvatske.

OBVEZE ZAPOVJEDNIKA RIBARSKIH PLOVILA

Zapovjednik ribarskog plovila, sukladno Zakonu o morskome ribarstvu i Pravilniku o uvjetima i načinu rada ovlaštenih promatrača u ribarstvu, dužan je:

- primiti promatrače na plovilo (ako su ispunjeni uvjeti sigurnosti plovidbe)
- surađivati s promatračima pri organizaciji ukrcaja
- omogućiti promatračima boravak na plovilu i uvjete za neometano izvršavanje dužnosti
- omogućiti promatračima pristup potrebnim podacima i komunikacijskim uređajima, kao i cjelokupnom ulovu
- osigurati prostor za odmor u skladu s mogućnostima
- promatrača upoznati sa sigurnosnim procedurama na plovilu pri ukrcaju
- u slučaju da promatrač na plovilu umre, nestane, zadobije tešku tjelesnu ozljedu ili bolest, ili mu je ugrožena sigurnost i dobrobit, zapovjednik ribarskog plovila dužan je prekinuti ribolovnu operaciju i obavijestiti nadležne hitne službe na broj 112 ili 195 te naknadno Ribarski monitoring centar na broj 01/6443-188.

VIŠE INFORMACIJA:

Dr. sc. Igor Isajlović
promatrici@izor.hr

Zakon o morskome ribarstvu propisuje da će se za prekršaj kazniti pravna osoba, odgovorna osoba u pravnoj osobi i odgovorna osoba u obavljanju gospodarskog ribolova na moru, fizička osoba obrtnik i fizička osoba, ako zapovjednik ribarskog plovila ne primi na plovilo i ne surađuje sa znanstvenim promatračima.

podaci.ribarstvo.hr